

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Балабатько Д.М., Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник – к.е.н., доцент Рижикова Н.І.

Витрати являють собою найважливішу складову виробництва, що має вагомий вплив на кінцевий результат діяльності сільськогосподарського підприємства. Саме через це інформація з приводу витрат повинна посідати основне місце в системі управління підприємством.

Відомі економісти Е.С. Хендріксен та М.Ф. Ван Бреда зазначають що, «витрати» представляють собою несприятливий рух ресурсів, який зменшує прибуток фірми. Проте не кожен несприятливий рух є витратами. Більше того, витрати – це використання або споживання товарів і послуг в процесі отримання доходу [1].

У національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку (далі П(С)БО) 16 «Витрати» п.6, витрати визначаються як «або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства, за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені» [2].

Рада по розробці стандартів фінансового обліку визначає витрати як «вибуття або інше використання активів або утворення кредиторської заборгованості (або сполучення і того, і іншого) у результаті поставки або виробництва товарів, надання послуг або виконання інших видів діяльності, які складають основну діяльність підприємства». Порівняно з наведеним визначенням, перевагу можна віддати визначенню витрат, яке надавалося Американським інститутом присяжних бухгалтерів, як «усіх понесених витрат, які вираховуються з доходів» [1].

Провівши аналіз наукової літератури з тлумачення поняття «витрати» зазначимо, що більша кількість авторів вважають витратами використані ресурси або кошти, що спрямовані на процес виробництва продукції або ж придбання товарів та послуг.

Основними завданнями обліку витрат діяльності є:

- інформаційне забезпечення адміністрації підприємства щодо витрат для прийняття управлінських рішень;
- спостереження і контроль за фактичним рівнем витрат порівняно з їх нормативами і плановими розмірами з метою виявлення відхилень та формування економічної стратегії на майбутнє;
- достовірний облік виходу продукції за її видами з урахуванням якості;
- обчислення собівартості виготовленої продукції для оцінки готової продукції і розрахунку фінансових результатів;
- виявлення і оцінка економічних результатів діяльності структурних підрозділів;
- систематизація інформації управлінського обліку виробничої діяльності для прийняття рішень, які мають довгостроковий характер (окупність виробничих програм, рентабельність продукції, ефективність капітальних вкладень тощо).

Метою обліку витрат діяльності підприємства є документальне, своєчасне, повне і достовірне відображення фактичних витрат за їх видами та видами діяльності для здійснення контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів [4].

Особливості обліку, на думку В.І. Ластовецького, визначаються сезонними умовами сільськогосподарського виробництва. Процес праці в часі не завжди збігається з одержанням продукції: праця витрачається впродовж цілого року, тоді як продукцію рослинництва зазвичай одержують у певну пору року [3].

Однією з основних проблем, що постає в обліку витрат основної діяльності підприємства на вітчизняному ринку є проблема повного та своєчасного відображення інформації щодо цих витрат у системі обліку.

За твердженням К.В. Бурко, не менш важливою проблемою обліку витрат сільськогосподарського підприємства є проблема створення єдиної загальнодержавної бази норм і нормативів для обліку та контролю витрат сільськогосподарського підприємства.

Розробка і запровадження норм і нормативів сприяють наведенню елементарного порядку та дисципліни в підприємстві, тому наша законодавча і виконавча влада зобов'язані приділяти цьому питанню більше уваги з метою скорочення сум непродуктивних витрат (втрат) підприємства [5].

Важливу роль для сільськогосподарських підприємств відіграють напрями удосконалення обліку, які можна застосувати на практиці, які можна розглянути у табл.1.

Таблиця 1

Напрями удосконалення обліку витрат основної діяльності*

Напрямок	Особливість
Організація обліку витрат за стадіями технологічного процесу	Призведе до того, що буде можливість виявлення внеску керівництва кожного з центрів відповідальності в загальний розмір витрат підприємства та підвищити відповідальність менеджерів.
Бюджетування витрат на виробництво продукції, яка виготовляється	Дає змогу побачити різницю між кошторисними і фактичними показниками, а також можливість використання управління витратами за відхиленнями для більш швидкої реакції на зміну ринкових умов і пошуку вигідних комбінацій ціни й обсягу виробництва.
Створення системи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції	Ця система відобразить специфіку підприємств комплексної переробки сировини.
Облік і калькулювання собівартості супутньої продукції	Можливість підвищення прибутковості підприємства.
Використання системи калькулювання неповних витрат у комплексних виробництвах	Надасть можливість для прийняття управлінських рішень щодо визначення обсягів діяльності й вибору їхніх оптимальних варіантів у розрізі асортименту продукції, що випускається

Джерело: узагальнено автором на основі [6]

Література.

1. Носова С.С. Экономический контроль: сущность и формы проявления / С.С. Носова. – М.: Экономика, 1991. – 176 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р., № 318 (зі змінами та доповненнями) // Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Методичні рекомендації планування, обліку і калькулювання собівартості товарів (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств № 132 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Ластовецький В.І. Забезпечення підприємницької діяльності / В.І. Ластовецький // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 10. – С. 7–10.
5. Бурко К.В. Сучасний стан та перспективи вивчення поведінки витрат з метою управління діяльністю сільськогосподарських підприємств / К.В. Бурко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua>.
6. Собченко А.М. Удосконалення систем методів обліку витрат та калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції / А.М. Собченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/5458/1/130_38

